

บันทึก

เรื่อง การตีความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภค
และของอื่น ๆ พุทธศักราช ๒๕๕๗

ตามหนังสือของกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ๕๕๐/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ว่าได้รับรายงานจากกระทรวงพาณิชย์ว่า ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ประกาศควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ และคณะกรรมการควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ ได้ประกาศให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสิ่งของที่อยู่ในความควบคุมตามที่รัฐมนตรีทั้งสองประกาศให้มาแจ้งปริมาณและสถานที่เก็บ โดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชกฤษฎีกาควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ พุทธศักราช ๒๕๕๗ นั้น ปรากฏว่า สโมสร ร้านค้า หรือโรงงานของหน่วยราชการบางแห่งมีสิ่งของที่อยู่ในความควบคุมไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายหรือเพื่อทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เข้าใจว่าจะไม่ต้องแจ้งปริมาณและสถานที่เก็บสิ่งของที่อยู่ในความควบคุมนั้น ๆ เนื่องจากเป็นของราชการตามข้อยกเว้นในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ พุทธศักราช ๒๕๕๗ โดยเฉพาะสำหรับเรื่องผ้าและเครื่องนุ่งห่ม กระทรวงพาณิชย์เคยตีความข้อความเข้าใจให้กระทรวงทุกกระทรวง ตลอดจนกรมขึ้นของกระทรวงพาณิชย์เองทราบแล้วว่า ของราชการที่อยู่ในข่ายยกเว้นตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ พุทธศักราช ๒๕๕๗ นั้น หมายความว่าของที่ราชการต้องมีไว้ในราชการเท่านั้น ไม่ใช่เป็นของที่มีไว้เพื่อจำหน่ายเช่นผ้าดิบ หรือผ้าอื่น ๆ ที่มีไว้ในกิจการของโรงพยาบาล หรือผ้าที่จะต้องตัดเป็นเครื่องแบบเพื่อแจกจ่ายให้แก่พนักงานเป็นต้น แต่สำหรับสโมสร ร้านค้า หรือโรงงานของหน่วยราชการนั้น เป็นการมีไว้เพื่อจำหน่ายแก่สมาชิกหรือผู้อื่น จึงต้องแจ้งปริมาณและสถานที่เก็บ ทั้งต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามประกาศของคณะกรรมการควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ ทุกประการ จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาตีความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวข้างต้น และมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ ในภาวะคับขัน พุทธศักราช ๒๕๕๘ ว่า ของราชการที่อยู่ในข่ายยกเว้นนั้น มีความมุ่งหมายเพียงใด และที่กระทรวงพาณิชย์ได้เคยตีความสำหรับกรณีเรื่องผ้าและเครื่องนุ่งห่มไว้แล้วนั้น เป็นการถูกต้องเพียงไร หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายกองที่ ๓) ได้ตรวจพิจารณาเรื่องนี้แล้ว ขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

มาตรา ๒๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ

พุทธศักราช ๒๔๘๗ บัญญัติว่า "เครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ ของราชการ ไม่อยู่ในบังคับแห่งพระราชกฤษฎีกานี้"

คำว่า "ของราชการ" นั้น มิได้มีคำวิเคราะห์ศัพท์อธิบายความหมายไว้แต่ประการใด เมื่อพิจารณาตามตัวอักษรแล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่ามีความหมายกว้าง รวมถึงของทุกสิ่งที่เป็นของราชการ ไม่ว่าจะเป็นของสำหรับใช้ในราชการ หรือสำหรับจำหน่ายแก่ข้าราชการ หรือแก่ประชาชนก็ตาม

การตีความดังกล่าวแล้วมีข้อสนับสนุนที่จะเห็นได้อีก คือ กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคนั้น แต่เดิมบัญญัติไว้ว่า "เครื่องอุปโภคบริโภคสำหรับใช้ในราชการ ไม่อยู่ในบังคับแห่งพระราชกฤษฎีกานี้" (มาตรา ๙ ของพระราชกฤษฎีกาควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคให้เพียงพอแก่ความต้องการ พุทธศักราช ๒๔๔๔) ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่มีความหมายชัดเจนและแคบกว่า คือ ยกเว้นแต่เฉพาะของสำหรับใช้ในราชการเท่านั้น การที่กฎหมายที่ออกภายหลังเฉพาะอย่างยิ่ง ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันนี้ได้ใช้คำผิดแผกไป กล่าวคือ ยกเว้นของของราชการ จึงเป็นการแสดงว่ากฎหมายประสงค์จะขยายการยกเว้นให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการกฤษฎีกาใคร่ขอเสนอไว้ด้วยว่า ของอะไรเป็นของราชการบ้างนั้น ย่อมแล้วแต่ข้อเท็จจริง ซึ่งจะต้องพิจารณาเป็นเรื่อง ๆ ไป

(ลงชื่อ) เดือน บุญนาค
เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา
มิถุนายน ๒๔๘๘